

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

1. קדש לי כל בכור פטר
כל רחם בבני ישראל
באדם ובבהמה לי הוא:
שמות יג ב
2. כל הבכור אשר יולד
בבקרד ובצאנך חוקר
תקדש לי אליהם לא
תעבד בבכר שורך ולא
תזנו בכור צאנך:
3. וברם טו יט
והעבדת כל פטר רחם
לי וכל פטר שגר בהמה
אשר יהיה לך ותחריבם
לחם:
- שמות יג יב

הגהות הב"ח

(א) במשנה הראשון מושה
מאמר פתח דבר והוא
מאמר קטן: (א) רש"י
דבר יצא דופן כשר שאל
דבר דופן היה כבוד
לדורות ולא לדורות
הבא אחריו העלה
היה דרך הרבה היה
כבוד לדורות ולא לדורות
מכאן יצא דבר אחר קדם
(א) (א) ד"ה כשר וכו'
לדורות כשר לדורות
להתעורר: (א) ד"ה כשר וכו'
היה שמואל דא שור
ש"ה וכו' א"ה להחיות
א"ה דלא לדורות כגון
זכר אלה:

מוסף רש"י

מכלל הצריך לפרט.
ללמוד כלל מן הפרט (מחזיקין
הפרט)
הדרך עלך הלוקח עובר
חמור

רבינו גרשום

[illegible]

ה'לוקה עובר פרתו פרק שני בכורות

מתני' וילא דוסן. כזכור שילא דרך דופן (ב) דא הא אחריו כסור
(זכרים ולא) לרחמים ולא ללדיה שכן ילא אחר קודם לו: **שניס ירשו**
זכו. דספק כסור הן דמספקא לר' טרפון כסור לדבר אחד זי הוי כסור
זי לא הוי כסור: **גמ'** **מכלל כזריז לפרט**. שכלל זכר שהוא הפרט

ועמו: **מפרט הצריך לכלל**. כי שהפרט הצריך שהיה הכלל עמו: **כילד קדש** לי יו. הן רשאו לאו פירושא לכלל ההצריך לפרט הוא אלף מציעתא וסיפא: **כילד בבור**. כלל אפי' נקבות מ"ל ס וזכר אשר יולד בנצחק ובנצחק הזכר זהו כלל ופרט השני נמדה ראשונה של שלש עשרה מדות שהפרט כל למעט ראשון הכלל מתמשמו ולהעמידו על הפרט ואין בכלל אלף מה שהפרט שהיה זה דומה לכלל ופרט השני אלף מדה ראשונה מן הכהנים כלל מן הנקר ומן האלף פרט אין בכלל אלף מה שהפרט: **אפי' בור** זכר יכול אפי' תשעה נקבה לפניו דבר רחס דהכי משמע כסור וכר כסור לזכרים שלא קדמו וזכר אחר היה כסור ואפי' דאיתו כסור ו) ללירה לנחשיתא **אפי' פטר רחוק**. א) כיצור עד לנחשיתא פטר לפניו דלא מוקרי כסור עד דהוי כסור לנחשים משום דלא היה ידעין ו) מאי משמעותא לכללא. ולא דלא לכלל ופרט דהשני פרט למעוטי נחשיתא ולא לפרושי משמעותא כגון יצא ונכנסה כסור יכול אפי' נקבה מ"ל וזכר היינו כלל ופרט גמור דלא אינצטריך לפרושי היינו דמי כסור דהא הנקבה נכנסה לכל מילי היא אלף למעוטי דלא חימא אלף הנקבות קדושות כסודות. וידועותה בשחיתת חולין (דף פח:) וכסוה

ונפטר) קרי ליה כלל הנרץ לפרט משום
 נדמה גזווי כדבר הוא היו בגוץ נפטר כלי עליו ועוד ים כסוי בדבר המחסור
 בגוץ נפטר ויבואו לו לק נכחם שפר למעטיו כסוי דבר שלם ולא ידעו
 יבואו בכלל ופרט גמור דמשמעו נמי שיחיק אצנים והגיר והזרעין (ס'
 נכדור. דמשמע כבוד לכל מילי בענין והיטי פרט הנרץ לכלל אחר
 ויפטר רחם שהוא פרט לרצין לכבודו שאילו לא נזכר כבוד הייתי דובר
 ויפטר רחם שאינו כבוד יקדש. ורוב פטרות שכתבתי כסוי לרצין לכללות
 (ס' ו) וכי ימן איש אל רשות חמור ואו שורן אי שה (עמם נכ) אי לרצין
 ולכולל בהמה אלה שבה להיות מוסיף על הפרט. כלל הנרץ לפרט שאין
 לנרץ יבוא יבוא לבדן (ס' מהו אומר דבר שבוהו לפרטו כבוד בטרם
 יבוא אפי' יתה נקבה לפניו דכבוד שהוא כלל לא ידענא כבוד למאי
 יתקמר אי לנכרים אפי' דלא לנרצים בגוץ האי אי לנרצים ואלו לנכרים
 הנכונים וכן שיהא (ס' פטר רחם אחר יואל דופן אי ינימי עז דבר כבוד
 ונכר וזמיר ונולדות: ירשא לא נכס (ס' תלמודא כבוד. מיעותה קרי
 ירשא דקמי יבול אפי' יתה נקבה לפניו מ"ל פטר רחם מדלא נכס
 יתה תלמודא מ"ל פטר דמשמע כבוד לכל מילי אלא לא מיעשמע יתה
 דכבוד לכל מילי משמע ולהכי לא נקבה דלא (ס' מיעותה קרי מילי
 ידעוין דלא יבא ובר לפניו כבוד קרינא (ס' דכבוד לנכרים אלא אלא מ"ל
 נכדור דקרא כבוד לדבר אחד הוא (ס' הוא משמע: (יבול אפי' יא אחר
 יואל דופן. יואל יא דרך רחם: יוסף נכס (ס' תלמודא כבוד. אלא
 נכדור דכתב דכבוד יבול מילי משמע דכבוד לדבר אחר בגוץ דהו יא
 נכדור לנרצים (ס' ו) (ולרצין) אלא דלא היו כבוד ונולדות לא היו כבוד:
 ולעולם כבוד לדבר אחד לא היו כבוד. לנרצים (ס' דקרא לכל מילי משמע
 והאי דלא נכס תלמודא כבוד בירשא: ס' יא ובר יבול אפי' יא דרך
 דופן (ס' פטר רחם. דהשתא לא מתי (ס' תלמודא נכס כבוד למעטיו
 יבול דהו פטר לכל דבר אלא דהו דקמי אחר בעולם לא נקט פטר
 רחם וממילא (ס' (נמי) אימעיט נמי יתה נקבה לפניו מפטר רחם:
 בירשא אחר כבוד לדבר אחד היו כבוד. כלומר יא (נכדור) דקרא אפי'
 לדבר אחד משמע ויפטר דנכס תלמודא כבוד למעטיו יא אחר יואל דופן
 נמי משמעוין דקרא נפק דקרא יא משמע כבוד לדבר אחד אלא
 נכדור נכדור נכדור: דאי ס"ד כו' כבוד דכסב רחמנא. דמשמע שיהא
 כבוד נכדור נכדור נכדור לי לנכדור פטר רחם וכן מקדים ולישקון:
 דלי

רַךְ רַחֵם דַּאכְתִּי הִי בְּכוֹר לִזְכָּרִים : תִּל־פֶּטֶר רַחֵם. דְּבַעֲיֵנָן נְמִי בְּכוֹר לְרַחֲמִים : אִי פֶטֶר רַחֵם. הִינּוּ אֵלָא לְרַחֲמִים : יִכּוֹל אִפִּי יֵצֵא אַחֵר יֵצֵא רִפְּזָא נִכְבָּה תִּל־בְּכוֹר. דְּהִינּוּ פֶרֶט [כֻּלָּל] וְלִבְלִי מִלִּי

דורך דלא ביכרה שביח טפי צריכא:
מתני' יוצא דופן והבא אחריו רבי טרפן
אומר שניהם ירעו עד שיסתאבו ויאכלו
בכומון לבעלים רבי עקיבא אומר *שניהן
אינן בכור הראשון (ב) מפני שאינו פטר
רחם והשני מפני שקדמו אחר: גמ' במאי
קמיפלגי רבי טרפן מספקא ליה בכור
(א) לדבר אחד אי הוי בכור אי לא הוי בכור
ורבי עקיבא פשיטא ליה (ב) בכור לדבר אחד
לא הוי בכור: חנו רבנן מכלל הצריך לפרט
ומפטר הצריך לכלל כיצד יקדש לי כל
בכור יכול אפילו נקבה במשמע תלמוד
לומר זכר אי זכר יכול אפי' יצתה נקבה
לפניו תלמוד לומר פטר רחם אי פטר רחם
יכול אפילו יצא אחד יוצא דופן ת"ל בכור
א"ל רב שריבא אחבי רישא לא קנסיב לה
לתלמודא בכור אלמא בכור לדבר אחד הוי
בכור סיפא קנסיב לה לתלמודא בכור אלמא (ג)
בבכור לדבר אחד לא הוי בכור אמר ליה
לעולם בכור לדבר אחד לא הוי בכור ורישא
ה"ק אי זכר יכול אפי' יוצא (ג) דופן ת"ל פטר
רחם רבינא אמר לעולם בכור לדבר אחד הוי
בבכור וסיפא ה"ק אי סלקא דעתך יצא אחד
יוצא דופן קדוש בכור דכתב רחמנא למא לי
דאי

וסכסוה דבדר דק הנגלל צו
 וסכסוה פירשו יתכן לפי דע
 הו צבור אלס במקסגה דש
 דלבר אחד לא הו צבור ולא
 אפסר לפרש צבור אלס ו' לא
 הוה אחימי דלפי' יואל דופי
 דלה הו צבור להמיס דלפי
 כלל ותרווייהו פרט ותרווייהו
 הארץ לפרט ופרט קרין לש
 אחד דבכור משמע אפי' יואל
 משמע אפי' יואל אחר יואל
 הכא וצין בחולין (סס) הו
 בין הכי וצין הכי ואחיא פרט
 בין כפי עפר מה שזילע ופר
 שס כלל הארץ לפרט לא אכ
 אחרימי דרדש סכס דרש פס
 עפר מלמטה ועפר מלמעלה
 ולא משום הפרט (סז) חושב
 ד"ב"ח דמכניצא בפרט וצין
 אחד דקתימא כספיא אפי' יואל
 מ'ל צבור דכפי' בקונטרס
 הארץ לכלל כיצד דמשמע ד
 מילתא לא נקטיה אלס משמ
 צ"ה תלמודא בבור אלא כב
 רשם ואחד הו צבור הוה
 לפרט אחרי דרבי טרופין דמנ
 דופי יואל אחרי דלא ממע
 מסתבר דלא למעוטי יואל
 וולדות) בין לזכרים בין לנקב
 נקבה לפניו דלא אפי' יואל
 אלא

על הדרך

לעולם בכור לדבר אחד. דמוסור לדבר
 תרין הכי והכי קא

יפ.

עין משפט
גד מצודה

בז א מ"י פ"ב מהלכות
בכורות הל' ד' ופ"א
מהלכות בכורים הל' טז
ט"ז פ"ד סימן שטו ע"פ
ב

—————

לרבו ע"י בחוס' (דף ט)

[illegible]

יביתו גרשום (המשך)

[illegible]

דוֹפֵן וְלִיכָא לְמִידֵּן מִנָּה הָא
צֵאָה נִקְבָּה לְפָנָיו דְּרֹךְ דוֹפֵן
דְּלֹא קָא מִיֵּרִי בִּנְקֵבָה כֻּלָּל
(א) שׂימ דְּבִכּוּר לְכָל מִילֵי
כְּעִי כְּמוֹ סִיפָא ; רַבִּינָא אִמְר
נָע לָךְ דְּלִכְל מִילֵי כְּעִי בִּכּוּר
א לִי :

א. חילי ציל ושפיר ייל דבכור לכל חילי גמי כמו סיסא;

הדרך עלך הלוקח עובר פרתו

לעולם בכור לדבר אחד, דמחוסר לדבר אחד בלבד הוי בכור כדדייקינן מש
הריץ הכי והכי קאמר אי ס"ד יצא אחר יוצא דופן זה

Tél.FR : 01.80.91.62.91 - Tél.ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com